

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>КОРСІКОВА К.Г.</i> РОБОЧИЙ ЗОШИТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	179
<i>КОСЕНЧУК Ю.Г.</i> ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В ФІНЛЯНДСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОСТУПУ НУШ	181
<i>КОСТЬ Е.Ю., ГОРВАТ М.В.</i> ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БУЛІНГУ СЕРЕД ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	184
<i>КУЗЬМА Д.В., ГОРВАТ М.В.</i> АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	187
<i>КУЗЬМА О. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В.</i> СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	189
<i>КУРИЛО Л. Ф.</i> СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ФОРМИ АДАПТАЦІЙНИХ РОЗЛАДІВ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	191
<i>ЛЕДНЕЙ В.Е., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	195
<i>ЛЕНДЕЛ В.В.</i> СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	197
<i>ЛЕНДЕЛ К.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.</i> ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ У СУЧАСНИХ ПІДХОДАХ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	200
<i>ЛЕХМАН О.Ю., ХОМА О.М.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВИХ УМІНЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	202
<i>ЛІБА О.М.</i> МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	205
<i>МАЙБОРОДА І.Е.</i> ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	207
<i>МАКАРЕВИЧ О.В., МАЙБОРОДА І.Е.</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА.....	209
<i>МАЛЬКО М.В., МОЧАН Т.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВИТИ.....	211
<i>МАМОНОВА Г.В.</i> НАУКА В КОМІКСАХ: ДОСВІД ТОКІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ	214
<i>МАРКОВИЧ В.О.</i> ПЕДАГОГІЧНА ЗАНЕДБАНІСТЬ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ.....	215
<i>МАРКОВИЧ Т.М., ЧОВРІЙ С.Ю.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕ- СІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ В ЗАКАРПАТТІ (1919–1944).....	217

Список використаних джерел

1. Дорогань С.О. Формування світоглядної культури майбутнього вчителя засобами української літератури: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 / С. О. Дорогань. – К., 2005. – 22 с.
2. Долженко В.О. Виховання духовних цінностей у студентської молоді в полікультурному просторі : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / В. О. Долженко. – Луганськ, 2006. – 23 с.
3. Рудницька О.П Світоглядна функція мистецтва/ О.П. Рудницька // Мистецтво і освіта. – 2001. – №3.

»

МАКАРЕВИЧ О.В.,

МАЙБОРОДА І.Е.

Мукачівський державний університет, Україна

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

На сьогодні в Україні відзначається зростання національної свідомості суспільства, підвищений інтерес до культурної спадщини, усвідомлення необхідності збереження традиційного народного мистецтва як культурного генофонду нації. Повага до рідної мови, традицій, регіональних художніх ремесел формують любов до рідного краю, своєї малої Батьківщини.

Сучасна педагогіка скерована на вивчення народного мистецтва, в тому числі й декоративно-ужиткового яке є чудовим засобом залучення підростаючого покоління до вивчення історії, побуту, звичаїв і традицій нашого народу. У працях таких науковців як Є. Антонович, В. Шпільчак, Л. Маслій, В.Тименко, Л. Масол, О. Ковальов та інших приділяється важливе значення практичному впровадженню різних видів народного декоративного мистецтва в освітню галузь. І в першу чергу це стосується початкової школи.

Майже в кожній людині з перших років життя відбуваються приємні зустрічі з мистецтвом. З дитинства у своїй пам'яті людина зберігає не лише знайомі краєвиди, а й обличчя багатьох людей, образи предметів, що оточували її в рідній оселі. У кожній хаті – своя краса, у кожної особистості – свої улюблені речі. Це сорочка,

вишита добрими матусиними руками, гончарний посуд, дерев'яні ложки, прикрашені різьбленням, яскраві писанки, чарівні вишиті і ткани рушники, вироби лозоплетіння та багато інших речей, які викликають яскраві й милі серцю спогади. Більшість цих речей можна віднести до естетичних предметів або мистецьких творів, адже вони мають у собі справжню художню цінність, відбивають ставлення людини до навколишнього світу, відтворюють спосіб естетичного та духовно-практичного освоєння дійсності. Вони надзвичайно важливі своєю самодостатністю, своєю вхожістю в духовний світ людини, її культуру [1].

Цілком імовірно, що розвиток естетичної культури буде більш помітним там, де людина з дитячих років виховується на творах мистецтва рідного краю. Народне декоративно-прикладне мистецтво вічне, як і народ. Воно з покоління в покоління стає дедалі багатшим на різні прояви і дарує своїм шанувальникам нові й нові форми образотворення декору, у яких яскраво відображається коріння українців.

Спілкуванні з творами народного мистецтва, ознайомлення із процесом їх виготовлення, формування уміння створювати і розуміти зміст предметів декоративно-прикладного мистецтва є важливим засобом для загального розвитку молодших школярів, виховання в них здорових моральних основ, поваги до праці, пізнання самого себе. Особливу зацікавленість викликає вивчення питань про широке застосування в роботі вчителя зразків місцевого декоративно-прикладного мистецтва, які можуть служити засобом не тільки естетичного, а й всебічного розвитку школярів. Опановуючи різні види декоративно-прикладної творчості, у навчально-виховному процесі широко використовуються твори майстрів декоративно-прикладної творчості, які найбільш доступні для пізнавальної діяльності в навчальному процесі на уроках та в позакласній роботі з молодшими школярами. Це народна іграшка, гончарство, вишивка, народні розписи, писанкарство тощо.

Вчитель в процесі ознайомлення молодших школярів з виробами народних майстрів, повинен прилучати дітей до рідної культури, допомогти їм увійти в світ краси, вчити школярів бачити естетичні властивості предметів, розмаїтість форми, сполучення кольорів і відтінків, адже вдивляючись, міркуючи, діти вчать розуміти, почувати, любити. Творчі здібності дітей в декоративно-прикладному мистецтві розвиваються в різних напрямках: спочатку у створенні ескізів на папері; у продумуванні елементів візерунка; у створенні предметів декоративного характеру; вмінні знайти спосіб зображення й оформлення предмета; у перенесенні задуманого

декоративного візерунка на виріб. З метою емоційного виховання розглядання предметів можна супроводжувати художнім словом, примовками, образними словами, які використовують народні майстри, звучанням народної музики, частівок, пісень [2].

Основними видами декоративно-прикладної діяльності на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі є декоративне малювання, декоративна аплікація та декоративне ліплення. Якщо вчитель зможе правильно організувати роботу на уроках - дитина дійсно зацікавиться не тільки цим видом діяльності, а й мистецтвом взагалі.

Вміле поєднання естетичного виховання з декоративно-прикладною діяльністю молодших школярів впливає на художній смак, формує естетичні потреби, розвиває глибоке образне сприйняття оточуючої дійсності, допомагає бачити прекрасне, відкидати потворне.

Отже, народне декоративно-прикладне мистецтво це важливий засіб естетичного виховання молодших школярів. Це саме той засіб етнопедагогіки, який формує художньо-естетичний смак особистості і може стати сьогодні способом національного відродження.

Список використаних джерел

1. Ковальов О. Декоративно-прикладне мистецтво у школі. 1-7 клас: Навчальний посібник./ О. Ковальов - Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 144 с.; іл. 52 с.
2. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. С. Станкевич. – Львів: Світ, 1992. - 271 с.
3. Антонович Є.А. Естетичне виховання підлітків засобами народного образотворчого мистецтва : автореф. дис.канд. пед. наук : 13.00.01 / Є. А. Антонович. – Івано-Франківськ, 1997. – 24 с.

»
МАЛЬКО М.В.,
МОЧАН Т.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Результати аналізу наукових досліджень питань естетичного виховання дали змогу з'ясувати, що ця проблема була і є предметом

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>